

ВИМОГИ – АКАДЕМІЧНІ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ – ПРОФЕСІЙНА

Марія БОДНАР, проректор з навчальної роботи

Акредитаційну експертизу освітньої програми Середня освіта (Біологія) проводила група науковців-фахівців природничо-наукового профілю, очолювана кандидатом біологічних наук, завідувачем кафедри біології та хімії Дрогобицького державного педуніверситету імені Івана Франка, доцентом Світланною Монастирською. Експерти відзначили, що освітня програма Середня освіта (Біологія) реально сприяє створенню та підтримці умов для якісної підготовки вчителів біології закладів загальної середньої освіти, забезпечує комплексний підхід до здійснення освітньої діяльності, відображає інтереси усіх стейкхолдерів освітнього процесу, позиціонує здобувачів вищої освіти як активних учасників освітнього процесу, гарантує індивідуальну траєкторію здобувача, студентоцентрикований підхід, інтернаціоналізацію навчання та його поєднання із науково-дослідною роботою. Важливими позитивними рисами освітньої програми визначені чітка структура її змісту, взаємозв'язок освітніх компонентів, її спрямованість на регіональний і краєзнавчий контексти, можливості вільного вибору дисциплін, баз практики, що складає умови формування індивідуальної освітньої траєкторії та набуття soft skills, необхідних у майбутній професійній діяльності. Для забезпечення ефективності освітнього процесу застосовуються традиційні та інноваційні методи і технології навчання (проведення дослідів, інтерактивні методи, портфоліо). Цьому сприяє наявне навчально-методичне забезпечення на онлайн-платформі Moodle, що особливо актуальне в умовах дистанційного навчання. Вивчення окремих тем навчальних дисциплін здійснюється на базах Кременецького ботанічного саду та Національного природного парку «Кременецькі гори». Окрім цього, запроваджено позакредитну навчальну дисципліну «Формування ключових компетентностей в учнів Нової української школи під час вивчення біології», викладання якої забезпечує вчитель-практик. Для здійснення навчальної діяльності за освітньою програмою Середня освіта (Біологія) в академії створена достатня матеріальна база: оснащені комп'ютерами аудиторії, бібліотека, оранжева, технічний доступ до мережі Інтернет та інших інформаційних ресурсів. Науково-педагогічні працівники кафедри біології, екології та методики їх навчання спрямовуються на використання науково-методичних і матеріально-технічних резервів вдосконалення підготовки фахівців за освітньою програмою Середня освіта (Біологія): розширення спектру освітніх компонентів навчальними дисциплінами методичного спрямування; оптимізацію студентських груп по вивченню вибіркових дисциплін фахової підготовки; залучення студентів до участі в проектах з міжнародної академічної мобільності, міжнародних наукових конференціях, семінарах; оптимізацію форми та інформаційного наповнення вебсторінки профільної кафедри в мережі Інтернет; вдосконалення системи перевірки наукових робіт на антиплагіат і уніфікацію заходів із формування академічної доброчесності учасників науково-освітнього процесу; створення на базі бібліотеки академії реферативного менеджера, електронного архіву авторських наукових робіт із фахової тематики; забезпечення зворотного зв'язку з роботодавцями для формування об'єктивної оцінки щодо якості фахової підготовки та із випускниками спеціальності Середня освіта (Біологія) щодо їх кар'єрного росту, задоволеності рівнем отриманих знань і пропозицій із поліпшення освітньої програми.

Акредитаційну експертизу освітньої програми Середня освіта (Трудове навчання та технології) здійснювала експертна група, керівником якої виступала доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка Ольга Єжова. Особливостями освітньої програми, яку виконують науково-педагогічні працівники профільних кафедр нашої академії, експерти визнали максимальну спрямованість її змісту і цілей на підготовку випускників до реалізації в умовах закладів загальної середньої освіти навчальних програм з трудового навчання, креслення і технологій з урахуванням специфіки та потреб регіону. До позитивів програми віднесено індивідуалізацію, орієнтацію на самостійність і неперервність професійного розвитку педагога, дотримання принципу поєднання теоретичної і практичної підготовки, зокрема, через вивчення широкого спектру технологій і технік декоративно-ужиткового мистецтва, залучення до освітнього процесу професіоналів-практиків, врахування художньо-технічних особливостей традиційних народних ремесел Тернопілля. Успішне виконання освітньої програми забезпечується комплексом факторів: формуванням індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, що гарантує їх академічну свободу; можливістю здобувати освіту дистанційно з використанням навчального середовища Moodle та залученням до наукових досліджень; систематичним підвищенням кваліфікації викладачів і системою контрольних заходів щодо якості освітньої роботи; ефективним використанням наявної навчально-матеріальної бази. Серед резервів щодо вдосконалення роботи з реалізації освітньої програми бачимо активізацію власної системи підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників і розширення їх публікаційної діяльності, здійснення заходів із формування кадрового резерву, залучення студентів і викладачів до програм академічної мобільності, оптимізацію механізму залучення студентів до вивчення вибіркових

дисциплін, модернізацію вебсайту навчального закладу.

Експертна група на чолі з кандидатом філологічних наук, доцентом кафедри української мови Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка Людмилою Кричун, проводила акредитаційну експертизу освітньої програми Середня освіта (Українська мова і література). За висновком експертів, згадана освітня програма є чинною, має достатнє академічне наповнення, навчально-методичне й ресурсне забезпечення і надає всі підстави для зарахування на неї здобувачів з метою отримання фаху вчителя української мови і літератури. Цілі програми реалізуються у більшості освітніх компонентів, у формах і методах проведення занять, у векторі практичної підготовки здобувачів. Програма враховує традиції та історико-культурну специфіку регіону. Ректорат академії забезпечує реалізацію права здобувачів вищої освіти на академічну мобільність, на участь у наукових дослідженнях, серед яких особливо цінними є наукові розвідки, пов'язані з відомими персоналіями краю. Належна увага надається реалізації принципам студентоцентризму, академічної свободи та академічної доброчесності. Експертною групою зазначено, що в процесі навчання студентів викладачі реалізують власні наукові напрацювання, у тому числі, дослідження літературного доробку Уласа Самчука, Бориса Харчука, що забезпечує ґрунтовну фахову підготовку здобувачів. Важливу роль у цьому плані виконує наукова лабораторія «Творчість Б.Харчука та У. Самчука: художній літопис ХХ століття», яка стала осередком дослідження творчої спадщини письменників краю. Науково-педагогічні працівники кафедри української

мови і літератури та методик їх навчання спрямовують свої зусилля на системне оновлення змісту освітньої програми, зокрема, на підготовку випускників до викладання української літератури в міжпредметних зв'язках, насамперед із зарубіжною літературою, на оптимізацію вивчення дисциплін вільного вибору. Йдеться також про ширше використання системи Moodle в освітньому процесі, про вдосконалення технологій залучення професіоналів-практиків, експертів галузі та роботодавців до безпосередньої участі в реалізації освітньої програми.

Науково-педагогічні працівники музикознавчого профілю, що здійснюють освітній процес за освітньою програмою Середня освіта (Музичне мистецтво), співпрацювали з експертною групою, яку очолювала кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики навчання мистецьких дисциплін Бердянського державного педагогічного університету Віра Буназова. Акредитаційна експертиза здійснювалася на бакалаврському рівні вищої освіти. Експерти засвідчили, що зміст і структура освітньої програми підтверджує кваліфікацію бакалавра середньої освіти, спрямована на розвиток творчого професійного потенціалу особистості в умовах застосування інноваційних освітніх технологій, на формування рівня фахової компетентності, що відповідає критеріям і вимогам підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних учителів музичного мистецтва, а освітній процес здійснюється із застосуванням інноваційних методів навчання, поєднанням теоретичних і практичних підходів до освітнього процесу, на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, у тісній співпраці з роботодавцями, професіоналами-практиками. Наголошено, що освітня програма враховує специфіку ринку праці Західного регіону України, запити суспільства у фахівцях, здатних пропагувати національні культурні традиції та цінності, а також базується на компетентнісному підході, містить визначені загальні та фахові компетентності, програмні результати навчання, передбачає створення умов для вільного вибору дисциплін, запровадження в освітній процес сучасного програмного забезпечення, інформаційно-комунікаційних технологій та інтерактивних методів, забезпечує формування особистості здобувача, здатного до професійної самореалізації та соціалізації в сучасних умовах і на кращих вітчизняних освітніх традиціях. Серед резервів удосконалення підготовки вчителів музичного мистецтва науково-педагогічні працівники профільної кафедри бачать збільшення обсягу практичної підготовки, залучення здобувачів вищої освіти до обговорення співвідношення обсягів аудиторних і самостійних занять, розширення академічної мобільності здобувачів і викладачів, проведення інформаційних кампаній і

тренінгів для популяризації правил академічної доброчесності, вивчення зарубіжного досвіду при формуванні та оновленні освітньо-професійних програм. В останньому конкретну роль відіграють пріоритетні напрями діяльності академії у контексті євроінтеграційних освітніх процесів, зокрема, укладені угоди про співробітництво з Вармінсько-Мазурським університетом в Ольштині, Люблінською вищою школою в Риках, Вищою професійною школою в Холмі, Вищою соціально-економічною школою у Пшеворську (Республіка Польща).

Акредитаційну експертизу освітньої програми Середня освіта (Образотворче мистецтво) проводила група експертів на чолі з кандидатом педагогічних наук, доцентом кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького Лілією Полудень. Експерти прийшли до висновку, що освітньо-професійна програма за обсягом і змістом відповідає нормативним вимогам і предметній сфері спеціальності, а здобувачі вищої освіти отримують необхідні знання та мають змогу формувати індивідуальну освітню траєкторію, соціальні навички, практичні компетентності, в тому числі, через індивідуальний вибір навчальних дисциплін у передбаченому нормативному обсязі. Контрольні заходи визначення рівня підготовки дозволяють об'єктивно оцінити якість навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Професійна кваліфікація професорсько-викладацького складу, задіяного в реалізації освітньої програми, забезпечує оволодіння майбутніми фахівцями теоретичними знаннями та відповідними компетентностями, досягнення програмних результатів навчання. Важливо, що академія підтримує тісний зв'язок із випускниками, зокрема через онлайн-опитування на сайті навчального закладу. Зазначається конкретність і загальнодоступність правил прийому на освітньо-професійну програму, що враховують її особливості як художньо-педагогічної. Чітко визначені правила проведення контрольних заходів, нормативними актами врегульовані правила дотримання академічної доброчесності; інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання є доступною, зрозумілою і своєчасно доводиться до всіх учасників освітнього процесу. Студентам забезпечена можливість поєднувати навчання із науковими дослідженнями, а також висловлювати пропозиції щодо власної участі в освітній освітньо-професійній програмі. Для вдосконалення освітньої діяльності з підготовки вчителів образотворчого мистецтва для закладів загальної середньої освіти науково-педагогічні працівники профільної кафедри спрямовуються на вивчення досвіду формування та реалізації аналогічних зарубіжних освітньо-професійних програм, на активне запровадження практики іноземного стажування, узгодження із предметною сферою спеціальності ряду компонентів освітньої програми, оновлення робочих програм у відповідності з вимогами кожного навчального року, на ознайомлення студентів з особливостями інклюзивної освіти.

Кандидат педагогічних наук, доцент Дніпровської академії неперервної освіти Наталія Крупеніна очолювала експертну групу, яка здійснювала акредитаційну експертизу освітньо-професійної програми Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) магістерського рівня вищої освіти. Члени експертної групи за наслідками спілкування зі студентською спільнотою та представниками студентського самоврядування зробили висновок про високий рівень їх задоволення одержаними компетентностями та результатами навчання, сама освітня програма відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій для магістерського рівня. В ній посилені практична спрямованість фахової підготовки, форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених цілей. Важливо, що науково-педагогічні працівники проходять стажування за кордоном, зобов'язані мати наукові публікації в журналах, що індексуються в наукометричних базах. Дана освітня програма була оновлена в 2020 році, включає ряд освітніх компонентів, запропонованих роботодавцями, враховує регіональний контекст, зокрема, використання унікальної бази наукових досліджень – Кременецький ботанічний сад і Національний природний парк «Кременецькі гори». Тісний зв'язок із роботодавцями дозволяє отримати необхідні практики для формування конкурентоспроможного фахівця. У багатьох випадках практична підготовка здійснюється у закладах загальної середньої освіти. Реалізація освітньої програми відбувається за достатності матеріально-технічних ресурсів. Науково-педагогічні працівники, які працюють із магістрантами даної спеціальності, систематично проходять стажування у вітчизняних і зарубіжних закладах вищої освіти. Серед заходів, спрямованих на вдосконалення роботи з реалізації освітньої програми, – розширення можливостей вільного вибору магістрантами вибіркових дисциплін.

Діяльність експертних груп з акредитаційної експертизи освітніх програм, за якими здійснюється підготовка фахівців для закладів загальної середньої освіти, продовжується. На черзі – освітні програми з іноземних мов, фізичної культури, історії, інформатики, початкової освіти, деревообробки, екології. Маємо всі потенційні можливості для досягнення успішного результату в такому важливому випробуванні нашої фахової науково-педагогічної зрілості, науково-методичного та організаційного рівня, а в кінцевому підсумку – ефективності діяльності науково-педагогічного колективу з формування нової генерації фахівців для системи національної освіти.